

УДК 101/378 316.4

А. М. Іщенко
старший викладач кафедри теорії та практики управління
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут»

О. М. Іваненко
магістрант V курсу факультету соціології і права
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут»

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІОЛОГІЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТНОГО ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Система вищої освіти сьогодні перебуває у стадії значної модернізації, що не в останню чергу викликано інноваційними викликами сьогодення. У таких умовах якість надання освітніх послуг в Україні багато в чому не тільки залежить, а й визначає конкурентоспроможність вищого навчального закладу (далі – ВНЗ). ВНЗ повинен дотримуватися глобальних тенденцій у розвитку освітніх процесів, аби забезпечити належний рівень конкурентоспроможності серед інших ВНЗ як усередині країни, так і поза її межами. Розробляючи нові конкурентні механізми, керівництву освітнього закладу необхідно передусім ураховувати внутрішні потужності й доповнювати їх новітніми технологіями в освітньому процесі, тобто дбати про формування конкурентного інноваційного потенціалу. Важливими викликами на цьому шляху можуть стати не тільки досягнення гармонійної ефективності з економічними та соціальними чинниками діяльності вишу, а й розробка дієвого механізму оцінювання конкурентного інноваційного потенціалу закладу. Вирішення таких завдань дасть змогу не тільки ідентифікувати ВНЗ в системі показників конкурентоспроможності серед інших вищих навчальних закладів, а й, дбаючи про якість, розробляти інноваційні методи вдосконалення освітнього процесу та прогнозування можливого розвитку з урахуванням усіх аспектів, які можуть його обмежити.

З економічного погляду аналіз основних питань, пов'язаних із конкуренцією на ринку товарів і послуг, був ґрунтовно здійснений у працях багатьох економістів, від А. Сміта й Д. Рікардо до К. Маркса з його розглядом основного закону конкуренції. Сучасна ж конкуренція на українському ринку освітніх послуг у сфері вищої освіти визначила велику кількість досліджень вітчизняних авторів з пошуками шляхів збільшення конкурентоспроможності вишів і розглядом різних конкурентних стратегій ВНЗ. Так, управлінський аспект збільшення конкурентоспроможності висвітлено в працях К. Кравченко, М. Євтух, М. Балабанова та інших. Питаннями конкуренції в освітній галузі займаються І. Іванова, В. Базилевич, Л. Карамушка, О. Виноградова, М. Ніязова, В. Гончаренко, Т. Литвиненко, Н.М. Ушакова, І. Лютий та інші. Між тим, питання формування конкурентного потенціалу ВНЗ, як й особливості його оцінювання, досі залишаються дискусійними та вимагають подальших розвідок.

Метою статті є дослідження особливості формування та оцінювання конкурентного інноваційного потенціалу ВНЗ в сучасних умовах.

Конкуренція серед вищих навчальних закладів – це передусім конкуренція на ринку освітніх послуг між наявними суб'єктами – освітніми закладами. Вона забезпечує постійний розвиток науково-технічного й інноваційного прогресу в освітній сфері. Актуальність пошуку шляхів оптимізації конкурентного потенціалу вишу пов'язана не тільки із загальними процесами комерціалізації всіх галузей економіки України, а й зі складною демографічною ситуацією та ситуацією розбалансування попиту і пропозиції на ринку освітніх послуг, розбіжністю між реальною кількістю робочих місць, пропозицією спеціальностей для абітурієнтів, а також державним замовленням. Особливо актуальним це питання є й для технічних ВНЗ, перед якими стоїть складне завдання, не втративши в якості освіти,

набрати достатню кількість майбутніх студентів, достатню для того, щоб утримувати створену інфраструктуру, професорсько-викладацький склад тощо.

Таблиця 1

Навчальний рік	Кількість ВНЗ, од.		Кількість студентів у ВНЗ, тис.	
	I–II рівнів акредитації	III–IV рівнів акредитації	I–II рівнів акредитації	III–IV рівнів акредитації
2010/11	505	349	361,5	2129,8
2011/12	501	345	356,8	1954,8
2012/13	489	334	345,2	1824,9
2013/14	478	325	329,0	1723,7
2014/15*	387	277	251,3	1438,0
2015/16*	371	288	230,1	1375,2

*Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

За наведеними статистичним даними в таблиці 1 [6] можна побачити, що кількість студентів на початок навчального року у вишах із року в рік значно зменшується, в принципі як і кількість самих закладів, проте зрозуміло, що кількість студентів зменшується значно неадекватно швидше, ніж відбувається оптимізація кількості ВНЗ. Якщо в 2010 році дослідниця О. Процишин зазначала, що «зростання кількості вищих навчальних закладів різної форми власності сприяло формуванню конкурентного середовища та посиленню конкуренції за студента-контрактника» [5, с. 99], то сьогодні загострюється конкуренція вишів і за студентів, що навчаються за державним замовленням.

Складність набору детермінується ще й випадками недобросовісної конкуренції на ринку освітніх послуг, коли окремі виші свідомо знижують критерії відбору абітурієнтів, зокрема вступні бали по ЗНО, значно полегшуючи вступ до навчального закладу. Така ситуація швидше свідчить не про підвищення конкурентних переваг, про які піде мова далі, а про використання методів, що можуть принести швидкий результат, але в майбутньому також можуть призвести до зниження якості освіти.

На нашу ж думку, і тут ми погоджуємось із більшістю сучасних дослідників, конкурентний інноваційний потенціал має формуватися заходами підвищення показників якості освіти, а отже, професорсько-викладацьким складом, поєднання навчання з наукою, розгалуженою лабораторною базою тощо. Іншими словами, пошук нових засобів досягнення конкурентної переваги на ринку надання освітніх послуг є однією з ключових завдань ВНЗ. На сучасному етапі розвитку абітурієнт стоїть перед досить широким вибором навчальних закладів у зв'язку із запровадженням зовнішнього незалежного оцінювання. Тому вагомим чинником переваги навчального закладу є його минулі надбання та широка поінформованість, тобто можливість отримати якомога більше інформації про ВНЗ в різних сферах діяльності. Наприклад, інформацію про рівень підготовки

студентів, працевлаштування випускників, забезпечення професорсько-викладацькими кадрами, станом приміщень, обладнання, наявність необхідної методичної літератури, організація наукової роботи студентів, упровадження новітніх технологій в освітній процес, гнучкість навчального графіку, міжнародна діяльність навчального закладу тощо.

На думку Т. Нефедової [3], структура конкурентного потенціалу ВНЗ складається із ресурсної складової з виокремленням матеріально-технічних, інтелектуальних, трудових, фінансових і маркетингових ресурсів, а також науково-дослідної бази й інноваційних ресурсів, педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій; організаційно-управлінської складової, що включає систему управління й забезпечує виконання функцій у сферах: організації навчального процесу та НДР, студентського самоврядування, управління кадрами й мотивації, соціальної сприйнятливості та взаємодії зі стейкхолдерами, організації додаткових послуг позанавчального характеру [3].

Структура інноваційного потенціалу ВНЗ може бути наведена аналогічно до структури промислового підприємства, наприклад, так: єдністю трьох його складових – ресурсної, внутрішньої й результативної [1, с. 126]. За такого підходу до ресурсів ми зараховуємо матеріально-технічні, інформаційні, фінансові та людські. До внутрішньої складової – ресурси державної підтримки та інфраструктурні ресурси, до результативної – зростання ефективності функціонування вишу як економічної системи. Зауважимо, що для ВНЗ результативна складова вимірюється не стільки економічною ефективністю, скільки якістю людського капіталу випускників як потенційних працівників.

Крім дослідження поточного стану навчальної й наукової діяльності вишу, обов'язковим є з'ясування й інших практичних аспектів, що можуть свідчити про конкурентний потенціал закладу, а саме: відгуки про конкурентоспроможність випускників. Так, О. Кіндрась відзначає, що «конкурентоспроможність ВНЗ знаходиться в прямо пропорційній залежності від рівня конкурентоспроможності його випускників на ринку праці та рівня адаптації здобутих навичок і вмінь до сучасних ринкових умов господарювання» [2, с. 28].

Досвід Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (далі – НТУУ «КПІ»,

КПІ) засвідчив, що ефективною можливістю оцінювання якості підготовки випускників може бути використання соціологічного інструментарію. Так, в університеті, починаючи з 2007 року, Науково-дослідницьким центром прикладної соціології «Соціоплюс» щорічно проводиться експертне дослідження серед роботодавців. Щодо методики, то це моніторингове дослідження, що проводиться в КПІ вже протягом кількох років, спирається на якісно-кількісну методологію – формалізоване експертне опитування. При цьому зазначимо, що це дослідження можна назвати квазіекспертним, тому що роботодавці, звичайно, є компетентними в оцінюванні якостей випускника, але ця оцінка враховує передусім ті сторони його підготовки, які актуалізовані в безпосередній роботі. Комплексну оцінку підготовки з урахуванням оцінки фундаментальної, фахової, професійно-орієнтованої підготовки зможуть дати не всі. З огляду на це в інструментарії дослідження розроблено систему запитань-фільтрів, що дають змогу виокремити лише компетентних експертів для отримання тієї чи іншої оцінки. Крім оцінювання окремої складової конкурентного потенціалу, існує також стратегічна мета проведення такого соціологічного моніторингу, адже в форматі виявлення поточного стану й тенденцій розвитку взаємодії роботодавців і НТУУ «КПІ» стає можливим прогнозувати моделі взаємодії, розробляти систему збору та обробки інформації й будувати в режимі зворотного зв'язку ефективну систему взаємодії роботодавців та університету. Протягом останніх років щорічне соціологічне опитування роботодавців засвідчує високий рівень підготовки молодих фахівців, які отримали свою освіту в НТУУ «КПІ». Варто зауважити, що в основі цих високих оцінок покладено дві причини: перша – доволі високий рівень підготовки кадрів в університеті, а друга – досить прагматична: роботодавці ще на етапі підбору персоналу здійснюють первинний відбір фахівців серед тих, які найбільшою мірою відповідають запланованій роботі. Тобто, отримані дані радше засвідчують, що роботодавці не розчаровуються при подальшій співпраці. Порівнюючи спеціальну фахову та практичні види підготовки випускників НТУУ «КПІ», можемо побачити, що за всі роки фахова підготовка оцінюється роботодавцями вище, ніж практична підготовка.

Сфера діяльності роботодавця	Наскільки серйозною є для Вашого підприємства проблема забезпечення кваліфікованими кадрами?				
	Дуже серйозна проблема	Швидше серйозна проблема	Швидше несерйозна проблема	Проблема не є серйозною	Важко відповісти
Освітньо-наукова	57,4	21,3	9,8	9,8	1,6
Виробнича	36	31,6	16,7	13,2	2,6
Зв'язок і телекомунікації	45,8	41,7	8,3	4,2	0
Транспортні послуги: перевезення вантажні, пасажирські перевезення	27,8	27,8	16,7	27,8	0
Торівля	35	30	18,3	16,7	0
Видавництво й поліграфія	23,3	30	16,7	26,7	3,3
Фінансова, фінансово-банківські послуги, аудиторські послуги	52,9	17,6	17,6	11,8	0
Культурно-розважальна сфера, туристичні послуги	21,4	21,4	57,1	0	0
Державна служба	66,7	0	0	33,3	0
Інформаційні технології	41,7	19,4	20,4	15,7	2,8
Будівництво, архітектура, проектування, будівельно-ремонтні послуги	39,2	17,6	27,5	15,7	0
Кадрові агентства, рекрутинг, консалтинг, реклама, митні послуги	21,7	39,1	4,3	34,8	0
Медицина, стоматологія, оздоровчі, спортивні організації, лазні	26,1	43,5	21,7	8,7	0
Нотаріальні послуги	50	0	0	50	0
Інша	40,3	24,8	15,5	17,8	1,6

Для конкретизації оцінок рівня підготовки молодих фахівців роботодавцям було запропоновано оцінити їх як працівників за низкою критеріїв. За отриманими даними, «найслабшим» місцем молодих фахівців є навички роботи зі службовими документами, тоді як «найсильніший» показник, що отримав найвищі оцінки роботодавців, – готовність навчатися та вміння засвоювати нове в професії. Що є дуже втішним, адже це свідчить, що молоді професіонали не лише покинули стіни університету з певним багажем знань, а й також «навчилися учитися», засвоїли методологію пізнання, що є ключовим для фахівців на будь-якому сегменті ринку праці. Основні ж недоліки підготовки, які визначаються роботодавцями, – це відсутність практичної підготовки й низький рівень володіння необхідними для роботи інформаційними технологіями та програмними продуктами. У ході експертного опитування, окрім з'ясування оцінки рівня підготовленості випускників НТУУ «КПІ», досліджуються й інші питання, пов'язані з виявленням основних тенденцій на ринку праці та питаннями взаємодії між вищими навчальними закладами й роботодавцями, які безпосередньо впливають на формування конкурентного потенціалу вишу. Зокрема, досліджується те, представники яких сфер діяльності відчувають дефіцит кваліфікованих кадрів. Зауважимо, що за даними останнього дослідження, проведеного у грудні 2015 року – січні 2016 року, такими сферами діяльності, де з роками зростає проблема забезпечення кваліфікованими кадрами, є освітньо-наукова, виробнича, зв'язок і телекомунікації, державна служба, інформаційні технології та фінансова сфера.

Подальше дослідження показало, що роботодавці значених сфер діяльності також відчувають необхідність у серйозній фундаментальній підготовці, що направлена на формування фахівців «широкого профілю», що неможливе без ґрунтовної підготовки у профільних ВНЗ, у яких існують базові теоретичні курси, що направлені на формування всебічно розвиненої особистості.

У 2015 році додатково в роботодавців було досліджено попит на підготовку кандидатів і докторів наук. У ході дослідження на цей момент було опитано 472 роботодавці. Виявилось, що 10,3% із опитаних респондентів зацікавлені в прийнятті на роботу співробітників із науковими ступенями. При цьому серед тих, хто зацікавлений у співробіт-

никах із науковим ступенем, 73,8% зазначили, що для них дуже важливий рівень володіння ІТ-технологіями.

Отже, у дослідженні питання формування конкурентного потенціалу важливо відзначити роль аналізу його наявного стану за наведеними складовими. Сучасні інформаційні технології дають змогу стежити за рівнем розвитку вищих навчальних закладів. Джерелом інформації можуть слугувати офіційні статистичні показники, результати моніторингу соціологічних досліджень, рейтинги вищих навчальних закладів, маркетингові дослідження. Підсумовуючи зібрану інформацію, ВНЗ має змогу аналізувати своє становище, виявляти сильні та слабкі сторони, визначати напрям розвитку, розставляти пріоритети.

Так, у НТУУ «КПІ» наказом ректора у 2005 році створено Інститут моніторингу якості освіти (<http://eqmi.kpi.ua/>). Цей Інститут є базовим навчально-науковим структурним підрозділом НТУУ «КПІ» з питань незалежного моніторингу якості підготовки фахівців у НТУУ «КПІ» та з питань доуніверситетської підготовки. Завданнями інституту як раз є створення науково-методичних засад і технологій моніторингу якості вищої освіти; організація та проведення систематичного незалежного моніторингу якості підготовки фахівців у НТУУ «КПІ» й формування на цій основі рекомендацій щодо покращення всіх складових навчального процесу; організація та проведення систематичного ректорського контролю залишкових знань тощо.

Також до системи аналізу поточного стану можна зарахувати те, що в НТУУ «КПІ» щорічно проводиться соціологічний моніторинг якості освіти й інших елементів підготовки фахівців, який дає змогу отримати оцінку інформацію щодо деяких складових, які можна зарахувати до конкурентного потенціалу вишу.

У ході цього моніторингу, що здійснюється за репрезентативною вибіркою, керівництво вишу має можливість отримати актуальну інформацію щодо основних проблем, що турбують студентів, рівня їх старанності в навчанні, оцінку якості освіти, яку отримують студенти, та іншу не менш важливу інформацію. Так, за даними, отриманими у 2016 році, 79,7% опитаних студентів погоджуються із твердженням про те, що отримують у НТУУ «КПІ» якісну освіту.

Отже, з урахуванням усієї наведеної інформації ми погоджуємось із Н. Поповою, яка вважає, що «зміст інноваційного потенціалу вищого навчального закладу визначається

Сфера діяльності роботодавця	Як Ви вважаєте, переважно яких фахівців потрібно готувати у вищих навчальних закладах для Вашого підприємства/організації?			
	Фахівців 'широкого профілю'	Фахівців 'вузкої спеціалізації'	Важко відповісти	Інше
Освітньо-наукова	43,3	41,7	6,7	8,3
Виробнича	47	35	16,2	1,7
Зв'язок та телекомунікації	60,7	35,7	0	3,6
Транспортні послуги: перевезення вантажні, пасажирські перевезення	33,3	55,6	11,1	0
Торгівля	50	31,7	13,3	5
Видавництво та поліграфія	36,7	33,3	10	20
Фінансова, фінансово-банківські послуги, аудиторські послуги	37,5	56,3	6,3	0
Культурно-розважальна сфера, туристичні послуги	57,1	7,1	35,7	0
Державна служба	66,7	33,3	0	0
Інформаційні технології	39,6	50,5	8,1	1,8
Будівництво, архітектура, проектування, будівельно-ремонтні послуги	36,5	42,3	13,5	7,7
Побутові послуги	55,6	33,3	11,1	0
Кадрові агентства, рекрутинг, консалтинг, реклама, митні послуги	62,5	29,2	8,3	0
Медицина, стоматологія, оздоровчі, спортивні організації, лазні	42,9	42,9	14,3	0
Інша	43,9	41,7	12,1	2,3

цілями і завданнями його основної діяльності – створення та розповсюдження нових знань. При цьому виникає необхідність опрацювання низки методологічних і методичних проблем, а саме: з чого складається інноваційний потенціал вищого навчального закладу; як і за якими критеріями його слід оцінювати; яка має бути система управління розвитком інноваційного потенціалу ВНЗ» [4, с. 104–105]. Уважаємо, що використання соціологічного моніторингу може частково вирішити визначені проблеми методологічного та методичного характеру й надати чітку інформацію для прийняття управлінських рішень.

Отже, безперечно, використанням соціологічного інструментарію оцінювання конкурентного потенціалу ВНЗ не вичерпується. Обґрунтоване управління конкурентоспроможністю вишу вимагає системного комплексного погляду, що ґрунтується на поєднанні традиційних та інноваційних методів і підходів. Проте досвід використання результатів соціологічних досліджень свідчить про їх ефективність як для внутрішнього користування управлінськими органами навчальних закладів, так і показовий для зовнішніх агентів, які оцінюють їх конкурентний потенціал. Перспективи подальших наукових пошуків у цьому напрямі можуть полягати в пошуку валідних моделей кількісного оцінювання складових конкурентного потенціалу на основі поєднання інформації як соціологічного, так і статистичного, а також експертного характеру.

Література

1. Волосатов В.Д. Сущность и структура инновационного потенциала промышленного предприятия / В.Д. Волосатов, Ю.В. Бабанова // Вестник Челябинского государственного университета. – 2010. – № 3. – С. 134–138.
2. Кіндрась О.В. Питання формування конкурентного потенціалу вищого навчального закладу / О.В. Кіндрась // Економіка і управління: Науковий журнал. – К. : Видавництво Європейського університету, 2014. – С. 26–33.
3. Нефедова Т.М. Модель формування конкурентоспроможності ВНЗ на основі реалізації конкурентного потенціалу / Т.М. Нефедова // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2015. – № 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4216>.
4. Попова Н.О. Інноваційний потенціал ВНЗ як фактор конкурентної переваги: теоретичні положення / Н.О. Попова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2012. – № 4 (20). – С. 101–105.
5. Процишин О. Особливості розвитку конкуренції на ринку освітніх послуг / О. Процишин // Молодь і ринок. – 2011. – № 3 (74). – С. 96–99.
6. Вищі навчальні заклади // Статистична інформація Державного комітету статистики України. – 2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua/>.

Анотація

Ищенко А. М., Иваненко О. М. Особливості соціологічного оцінювання конкурентного інноваційного потенціалу вищого навчального закладу. – Стаття.

Статтю присвячено виявленню особливостей соціологічного оцінювання конкурентного інноваційного потенціалу вищого навчального закладу. Система вищої освіти в Україні на сучасному етапі розвитку потребує інноваційних змін, що є безперечною складовою конкурентоспроможності вищого навчального закладу. Розвиток інновацій у системі надання освітніх послуг надає можливості вищому навчальному

закладові досягати лідируючих позицій у рейтингу вищих навчальних закладів. Конкуренція передусім забезпечує постійний розвиток науково-технічного та інноваційного прогресу в освітній сфері. Розглянуто й досліджено основні показники оцінки інноваційного потенціалу, серед яких необхідно виділити підвищення показників якості освіти, поєднання теоретичних і науково-практичних методів навчання, висококваліфікований і компетентний професорсько-викладацький склад. На прикладі НТУУ «КПІ» засвідчено, що соціологічні дослідження й інструментарій є ефективною можливістю оцінювання якості підготовки випускників вищого навчального закладу.

Ключові слова: конкурентний потенціал вищого навчального закладу, соціологічний інструментарій, конкурентоспроможність.

Аннотация

Ищенко А. Н., Иваненко Е. Н. Особенности социологической оценки конкурентного инновационного потенциала вуза. – Статья.

Статья посвящена выявлению особенностей социологической оценки конкурентного инновационного потенциала вуза. Система высшего образования в Украине на современном этапе развития требует инновационных изменений, что является несомненной составляющей конкурентоспособности вузов. Развитие инноваций в системе предоставления образовательных услуг предоставляет возможности высшему учебному заведению достигать лидирующих позиций в рейтинге высших учебных заведений. Конкуренция, в первую очередь, обеспечивает постоянное развитие научно-технического и инновационного прогресса в образовательной сфере. Рассмотрены и исследованы основные показатели оценки инновационного потенциала, среди которых необходимо выделить повышение показателей качества образования, сочетание теоретических и научно-практических методов обучения, высококвалифицированный и компетентный профессорско-преподавательский состав. На примере НТУУ «КПИ» засвидетельствовано, что социологические исследования и инструментарий являются эффективной возможностью оценки качества подготовки выпускников вуза.

Ключевые слова: конкурентный потенциал вуза, социологический инструментарий, конкурентоспособность.

Summary

Ischenko A. M., Ivanenko O. M. Features of sociological assessment of the competitive innovative capacity of higher education. – Article.

The article is devoted to revealing features of sociological assessment of the competitive potential of innovative university. The higher education system in Ukraine at the present stage of development requires innovative changes, which is a component of the competitiveness of universities. The development of innovations in the system of educational services provides opportunities of higher educational institutions to achieve a leading position in the ranking of higher education institutions. Competing in the first place, to ensure the continuous development of scientific and technological progress and innovation in education. Considered and investigated the main indicators of innovation capacity assessment, including the need to highlight the increase in indicators of quality education, a combination of theoretical and scientific-practical teaching methods, highly qualified professors and teaching staff. For example, NTUU “KPI” testified that the case studies and tools – is an effective way to assess the quality of preparation of a graduate student.

Key words: competitive potential of universities, sociological tools, competitiveness.